

Prof. Dr. Musa Yıldız

Silsile-i Sâdât-ı Kirâm

11. Hâce Mahmûd Encirfağnevî^(ks)

Silsile'de emâneti Hâce Ârif Rivgerî Hazretleri'nden (v.1236-37) almıştır. "Gibta Fermâ-yı Süreyyâ (Ülker Yıldızını Bile Kendisine İmrendiren)" diye anılır. Buhâra'nın yaklaşık yirmi kilometre kuzeyindeki Vâbkenî (şimdiki adı Vabkent) ilçesinin Encirfağne (şimdiki adı Encirbağ) köyünde doğdu. Babası dönemin rûhânî simâlarından Emir Sultan Yahyâ'dır. Peygamber (sav) Efendimiz'in neslinden geldiği nakledilir. Soy ağacı yirmi üçüncü göbekten İmam Mûsâ Kâzım, İmam Câfer Sâdık, Muhammed Bakır ve İmam Zeynelâbidîn yoluyla Hz. Hüseyin (ra)ye ulaşmaktadır.

Bir müddet köyünde kaldıktan sonra Vâbkenî ilçesine taşınıp orada ikâmet etti. Geçimini sağlamak için inşaat işçiliği ile meşgûl oldu. Vâb-

kenî mescidinde yıllarca halkı irşâd etti, talebeler yetiştirdi. Kaynaklarda Seyyid Ömer ve Mevlânâ Necmeddin Hâcib isminde iki oğlunun ismi geçer.

Orta boylu, beyaz tenli, güzel burunlu, genişçe ağızlı, siyah sakallı, güzel yüzlü idi. Gâyet mütebessim ve nurlu bir sîmâsı vardı. Başına beyaz sarık sarardı. Kerâmetleri sayılamayacak kadar çoktu.

Hâcegân silsilesinden Ârif Rivgerî Hazretleri ile tanışıp kısa zamanda onun en faziletli, kâmil ve seçkin talebesi oldu. Daha sonra onun halîfesi olarak irşâd makâmına geçti. Hazretin halvette, celvette, tarîkat ve hakîkatte sırdaşı idi.

Hakîm et-Tirmizî'nin (v.932) naklettiği bir hadîse göre, evliyânın bir kısmı Hz. İbrâhîm (as), bir kısmı Hz. Mûsâ

(as), bir kısmı Hz. İsâ (as), bir kısmı da Hz. Muhammed (sav)'in fitrat ve meşrebinde olur. Mahmûd Encirfağnevî Hazretleri, mânâ ayağı Mûsâ (as)'da olan, onun fitrat ve meşrebinde bulunan bir velîydi.

Mahmûd Encirfağnevî, Hâcegân tarîkatında cehrî zikri ilk başlatan kişidir. Onun hafî zikri bırakıp cehrî zikre yöneldiği Buhâra'da duyulunca, Abdülhâlık Gucdüvânî'nin halîfelerinden Hâce Evliyâ-yı Kebîr, Encirfağnevî'nin yanına gidip Hâcegân tarîkatının prensiplerinde cehrî zikrin bulunmadığını, bu işe niçin başladığını sordu. Encirfağnevî de, şeyhi Ârif Rivgerî'nin ölüm döşeginde iken kendisine dil ile zikir yapmaya izin verdiğini söyledi. Hâce Evliyâ-yı Kebîr'in: "Gerçek âriflere göre dil kalptir" diyerek cehrî zikri bırakması için ısrâr etmesine rağmen, Encirfağnevî bu usûlü bırakmadı.

Bir gün Buhâra'nın önde gelen âlimlerinden, Muhammed Pârsâ Hazretleri'nin (v.1420) büyük dedesi olan Hâfîzuddîn Kebîr el-Buhârî (v.1294):

- "Tarîkınız zikr-i hafî üzere kurulmuş iken sizin cehrî zikir yapmanızın sebebi nedir?" diye sordu.

Mahmûd Encirfağnevî:

- "Uyumuşların uyanması, gâfillerin şuurlanması ve zikirle yola gelmeleri, şerîat ve tarîkat caddesine girmeleri, bütün hayırların anahtarı ve saâdetlerin aslı olan hakîkî tövbeye ve Hak'ka yönelmeye râğbet etmeleri için" şeklinde cevap vermişti.

Bu cevâbı beğenen Hâfîzuddîn Kebîr'in cehrî zikrin kime yarattığını sorması üzerine de, Mahmûd Encirfağnevî:

- "Dili yalan ve dedikodudan, midesi haram lokma ve şüpheli gıdâdan, gönlü riyâ ve gösterişten ve sırrı Hak'tan gayriya teveccühten pâk olan kimseye münâsiptir." demişti.

Ferd için zikr-i hafîyi, cemâat için de zikr-i cehrîyi tercih ederdi. Mahmûd Encirfağnevî'den sonra Bahâeddîn Nakşibend'in ortaya çıkışına kadar bütün Hâcegân silsilesi müntesipleri cehrî zikir yapmaya devâm etmişlerdir.

Büyük âlim ve ârif Ali Râmîtenî (v.1321) anlatır:

"Hâce Mahmûd Encirfağnevî zamânında, bir derviş Hızır (as)'ı gördü ve ona:

"Bu zamanda eteğine yapışılacak, kendisine uyulacak, istikâmet üzere olan şeyh kimdir?" diye sordu.

Hızır (as): "Bu dediğin sıfatlara sâhip Hâce Mahmûd Encirfağnevî'dir" dedi.

Rivâyete göre Hızır (as) ile görüşüp o suâlî soran zât, Ali Râmîtenî'nin kendisidir. Şöhret korkusuyla "bir derviş" demiştir.

Bir gün Hâce Ali Râmîtenî, Hâce Mahmûd Encirfağnevî'nin bağlıları ile Râmîten sahrasında iken, havada uçan büyük beyaz bir kuş gördüler. Onların başlarının üzerine gelince, açık bir dille: "Ey Ali, kâmil er ol! Sözüne bağlı kal, yapıştığın eteğe sımsı-

kı sarıl, ahdini bozma!" dedi. Bu kuşu görmek, söylediklerini duymakla, arkadaşlarını bir hâl kapladı, kendilerinden geçtiler. Kendilerine geldiklerinde, kuştan ve konuşmasından sordular.

Ali Râmîtenî buyurdu ki:

"O beyaz kuş şeyhimiz Hâce Mahmûd Encirfağnevî idi. Allah Teâlâ ona bu kerâmeti ihsân eyledi. Velîlik yolundaki çok yüksek makâmında, binlerce söz ve kelâm ile dâimâ uçmaktadır. Şu anda Hâce Evliyâ-yı Kebîr Buhârî'nin halîfesi Şeyh Dehkân Killetî hastadır, son anlarını yaşamaktadır. Onu ziyârete, yoklamaya gidiyor. Çünkü o, Allah Teâlâ'dan son nefeste, kendisine yardımcı olması için evliyâsından birini göndermesini istemişti. Hâce Mahmûd Encirfağnevî Hazretleri, bu sebeple onun yanına gidiyor. Giderken de bizi de uyardı."

Vâbkenî'de vefât eden Mahmûd Encirfağnevî'nin ölüm târihi olarak 1286, 1315 ve 1317 yılları kaydedilmektedir. Ölümünden sonra, beyaz bir kuş şek-

linde görünmesi, ona atfedilen kerâmetler arasındadır.

Türbesi, Özbekistan'ın Buhâra şehrinin Vabkent ilçesinin Encirbağ köyündedir. Türbesine merdivenlerle çıkılmaktadır. Fakat esas ziyâret mahalline merdivenlerle çıkılan yerden değil, türbenin hemen sağ tarafında bulunan kapıdan girilmektedir. Türbesinin yanında bir mescid ile su kuyusu bulunmakta ve bu suyun şifâli olduğuna inanılmaktadır.

Mahmûd Encirfağnevî, geriye üç halife bırakmıştır. Bunlar; Emîr Kelân (Büyük) ve Emîr Hord (Küçük) diye tanınan Emîr Hasan ve Emîr Hüseyin Vâbkenî kardeşlerle, Ali Râmîtenî'dir. Emîr Hasan, 1319 yılında vefât ederken geride Hâce Ali Erğandânî adında bir halife bırakmıştır. Hâcegân silsilesi, Mahmûd Encirfağnevî'den sonra "Hâce Azizân" diye de tanınan Hâce Ali Râmîtenî ile devâm etmiştir.

Rabbim feyiz ve bereketlerini üzerimizden eksik eylemesin. Âmîn...

KAYNAKLAR

Er Yavuz Yakut, *Sisile-i Zeheb (Altın Halka)*, Kayseri 2011, s.69-72.
Fazilet Neşriyat Araştırma Heyeti, *Silsile-i Sâdât-ı Nakşibendiyye*, İstanbul 2017, s.136-139.
Hasan Burkay, *Hız Muhammed (S.A.V.)'in Varisleri*, Ankara 1994, s.167.
Kadir Özköse; H. İbrâhîm Şimşek, *Altın Silsile'den Altın Halkalar*, Ankara 2009, s.185-188.
Kamilcan Rahimov, *Hâcegân-Nakşibendiyye Tarihî ve Yedî Pir*, Ankara 2021, s.157-161.
Muhammed b. Abdullah el-Hânî, *Süfiyye Âdâbı* (ter. Mehmet Talha Odabaşı), İstanbul 2006, s.348-349.
Muhammed el-Hânî eş-Şâfî, *el-Kevâkibü'd-Durriye alâ'l-Haddâkî'l-Verdiyye fî Eclâ's-Sâdetîn-Nakşiben-*

diyye, Şam 1996, s.373-375.
Mustafa Özşimşekler, *Altın Silsile*, İstanbul 2016, s.193-197.
Necdet Tosun, *Altın Silsile*, İstanbul 2022, s.72-73.
Necip Fazıl, *Şeyh Safiyüddin Reşahat*, İstanbul 2024, s.41-42.
Necmeddin b. Muhammed Nakşibendî, *Altın Silsile (Hülâsatü'l-Mevâhib)*, (Haz. İbrâhîm Tozlu), İstanbul 2005, s.146-149.
Osman Nûri Topbaş, *Altın Silsile*, İstanbul 2012, s.280.
Ruşen Yılmaz, *Albümlü Altın Silsile*, İstanbul 2018, s.71.
Hamid Algar, "Fağnevî", *DİA*, XII, 73.

Burçak

Çelik Kapı | Steel Door

Yeni Başlangıçlara...

Organize Sanayi Girişi 38. Cadde No: 20
Melikgazi / Kayseri
Tel: 0352 311 35 53
www.burcakcelikkapi.com

 burcakcelikkapi